

Daniels bok – nummer førtiåtte

Åpenbaring av profetien: Betydningen av Habakkuks syn, de to tavlene og mysteriet om det daglige i bibelsk tolkning

Jeff Pippenger
2024-01-12

Den kunnskapsøkning som blir fremstilt ved synet av elven Ulai, er det som til sist ble skrevet på Habakkuks to tavler.

«Sammenvevd med profetier som de hadde betraktet som gjeldende for tiden for det annet komme, var undervisning som var særlig tilpasset deres tilstand av usikkerhet og spenning, og som oppmuntret dem til tålmodig å vente i tro på at det som nå var mørkt for deres forstand, i sin tid ville bli gjort klart.

Blant disse profetiene var den i Habakkuk 2:1–4: «Jeg vil stå på min vaktpost og stille meg på tårnet, og jeg vil skue ut for å se hva Han vil tale til meg, og hva jeg skal svare når jeg blir refset. Og Herren svarte meg og sa: Skriv synet ned og gjør det tydelig på tavler, så den som leser det, kan løpe. For synet gjelder ennå for den fastsatte tid, men ved enden skal det tale og ikke lyve. Om det drøyer, så vent på det; for det skal sannelig komme, det skal ikke utebli. Se, oppblåst er den sjel som ikke er oppriktig i ham; men den rettferdige skal leve ved sin tro.»

Allerede i 1842 hadde den anvisningen som ble gitt i denne profetien, om å «skrive synet og gjøre det tydelig på tavler, så den som leser det, kan løpe», fått Charles Fitch til å utarbeide et profetisk kart for å illustrere synene i Daniel og Åpenbaringen. Utgivelsen av dette kartet ble betraktet som en oppfyllelse av den befaling som var gitt av Habakkuk. Ingen la imidlertid da merke til at en tilsynelatende forsinkelse i synets oppfyllelse—en ventetid—blir fremstilt i den samme profetien. Etter skuffelsen fremstod dette skriftstedet som svært betydningsfullt: «For synet gjelder ennå for den fastsatte tid, men ved enden skal det tale og ikke lyve; om det drøyer, så vent på det, for det skal sannelig komme, det skal ikke utebli ... Den rettferdige skal leve ved sin tro.» The Great Controversy, 391, 392.

Habakkuks to tavler er profetisk sett to vitner. Bibelsk sett skal to vitner føres sammen for å stadfeste sannheten.

Men dersom han ikke vil høre på deg, så ta med deg én eller to til, for at hvert ord skal stå fast ved to eller tre vitners munn. Matteus 18:16.

Når Habakkuks to tavler (pionerkartene fra 1843 og 1850) legges over hverandre, stadfester de sannhetene som var juvelene i Millers drøm. Feilen i 1843, fremstilt på den første tavlen, når den legges over den andre tavlen, fastslår synets nølingstid. Miller (den symbolske vekteren i denne historien) spurte hva han skulle si under striden i sin historie.

Jeg vil stå på min vaktpost og stille meg på tårnet, og jeg vil speide etter å se hva han vil tale til meg, og hva jeg skal svare når jeg blir irettesatt. Habakkuk 2:1.

Herren påla Miller å skrive ned synet, og i drømmen sin satte han skrinet som inneholdt synet, på et bord midt i rommet sitt.

Og Herren svarte meg og sa: Skriv synet og gjør det tydelig på tavler, så den som leser det, kan løpe. Habakkuk 2:2.

Tabellene angir deretter oppholdstiden og den første skuffelsen.

For synet gjelder ennå en fastsatt tid; men til enden skal det tale og ikke lyve. Om det drøyer, så vent på det; for det skal visselig komme, det skal ikke utebli. Habakkuk 2:3.

Den tretrinns prøveprosessen som frembringes ved kunnskapens økning (Millers juveler), blir deretter fremstilt.

Se, hans sjel er oppblåst; den er ikke oppriktig i ham. Men den rettferdige skal leve ved sin tro. Habakkuk 2:4.

De to klasser av tilbedere ville bli åpenbart gjennom prøvelsens prosess i Daniel kapittel tolv.

Og han sa: Gå bort, Daniel! For disse ordene skal holdes skjult og forsegles inntil endetiden. Mange skal bli rensket og gjort hvite og prøvd; men de ugudelige skal handle ugudelig, og ingen av de ugudelige skal forstå; men de vise skal forstå. Daniel 12:9, 10.

De vise i Daniel er de kloke jomfruene i Matteus tjuefem, som ble rettferdiggjort ved tro, og de ugudelige var de dårlige jomfruene, som ble opphøyet i stolthet. Ved slutten av Millers drøm representerer juvelene oljen i lignelsen om de ti jomfruene, som var budskapet.

«Gud vanæres når vi ikke mottar de budskap han sender oss. Slik avslår vi den gyldne oljen som han ville utøse i våre sjeler for å bli meddelt dem som er i mørket. Når ropet lyder: ‘Se, brudgommen kommer; gå ut for å møte ham,’ vil de som ikke har mottatt den hellige oljen, som ikke har nærhet Kristi nåde i sine hjerter, oppdage, lik de dårlige jomfruer, at de ikke er rede til å møte sin Herre. De har ikke i seg selv kraft til å skaffe oljen, og deres liv blir knust.» Review and Herald, 20. juli 1897.

Lyset fra Millers juveler i de siste dager vil skinne ti ganger klarere, og både tallet ti og lys er symboler på en prøve. I de siste dager, fremstilt i avslutningen av Millers drøm, frembringer sannhetens lys, fremstilt på Habakkuks tavler, et prøvende budskap, som i lignelsen om de ti jomfruer er fremstilt som Midnattsropets budskap. Denne prøvende prosessen er en gjentakelse av prøveprosessen i millerittisk historie, for lignelsen om de ti jomfruer gjentas til punkt og prikke i de siste dager.

«Jeg blir ofte henvist til lignelsen om de ti jomfruene, hvorav fem var kloke og fem uforstandige. Denne lignelsen er blitt og vil bli oppfylt til minste bokstav, for den har en særskilt anvendelse på denne tid, og er, likesom den tredje engels budskap, blitt oppfylt og vil fortsette å være sannhet for denne tid inntil tidens avslutning.» Review and Herald, 19. august 1890.

Ti er symbolet på en prøve, og ved slutten av ti dager var Daniel og de tre verdige synlig vakrere og bedre i hold enn dem som spiste Babylons kost. De stolte, framstilt i Habakkuk, som levde ved formastelse og ikke ved tro, utviklet Babylons karakter. I millerittisk historie ble de Babylons døtre, og i Habakkuk er det pavedømmets profetiske kjennetegn som benyttes for å identifisere karakteren hos dem som valgte ikke å leve ved tro.

Se, oppblåst er hans sjel; den er ikke oppriktig i ham. Men den rettferdige skal leve ved sin tro. Ja, fordi han farer troløst fram ved vin, er han en hovmodig mann, som ikke holder seg hjemme; han utvider sitt begjær som dødsriket, og er som døden og kan ikke mettes, men samler til seg alle folkeslag og sanker til seg alle folk. Skal ikke alle disse stemme opp en spotteviser mot ham, et hånnord og en gåtefull tale mot ham, og si: Ve den som samler det som ikke er hans eget – hvor lenge? – og lesser på seg pantgods! Skal ikke de som skal bite deg, plutselig reise seg, og de som skal skremme deg, våkne, så du blir til rov for dem? Fordi du har plyndret mange folkeslag, skal resten av folkene plyndre deg, for menneskeblods skyld og for vold mot land og by og alle dem som bor der. Habakkuk 2:4–8.

Prøvingsprosessen som kommer over jomfruene i Matteus tjuefem, frembringer en klasse tilbedere som har utviklet karakteren til kongen i nord (pavedømmet), som også er makten som «plyndret mange folkeslag». Det er den pavelige makten som plutselig blir bitt, slik Jesabel ble ett av hunder.

Så sier Herren: Se, et folk kommer fra landet i nord, og en stor nasjon skal reises fra jordens ytterste kanter. De griper bue og spyd; de er grusomme og uten barmhjertighet; deres røst bruser som havet; og de rir på hester, oppstilt som menn til strid mot deg, du Sions datter. Vi har hørt ryktet om det; våre hender synker kraftløse; angst har grepet oss, og smerte som hos en kvinne i fødsel. Gå ikke ut på marken, og ferdes ikke på veien; for fiendens sverd og redsel er på alle kanter. Du mitt folks datter, bind sekkestrie om deg og velt deg i aske; hold sorg som over en enbåren sønn, den bitreste klage; for ødeleggeren skal brått komme over oss. Jeremia 6:22–26.

Habakkuks to klasser er de som blir rettferdiggjort ved tro, og de som åt og drakk Babylons læresetninger. De som i de siste dager av Millers drøm er framstilt som jomfruer, utvikler enten Kristi karakter og mottar således Guds segl, eller de utvikler pavedømmets karakter og mottar dyrets merke.

«Tiden er kommet da det sanne lys skal skinne midt i det moralske mørke. Den tredje engels budskap er blitt sendt ut til verden for å advare menneskene mot å ta imot dyrets merke eller dets bildes merke på sin panne eller i sin hånd. Å motta dette merket betyr å komme til den samme beslutning som dyret har gjort, og å gå inn for de samme ideer, i direkte motsetning til Guds ord. Om alle som mottar dette merket, sier Gud: 'Han skal også drikke av Guds vredes vin, den som er skjenket ublandet i hans harmes beger; og han skal pines med ild og svovel for de hellige englers øyne og for Lammets øyne.'» Review and Herald, 13. juli 1897.

Jomfruene som drikker Babylons vin, skal til sist drikke Guds vredes vin. I Jesaja viser Efraims drukkenbolter sin blinde beruselse ved å vende tingene opp ned, og denne handlingen skal aktes som «pottemakerleire».

Identifikasjonen av «det daglige» som et symbol på Kristus, vender sannheten om «det daglige» opp ned, for «det daglige» er et satanisk symbol. Millers identifikasjon av «det daglige» som hedenskap er direkte fremstilt på Habakkuks tavler. Millers oppdagelse av avsnittet i Thessalonikerbrevet, som gjorde det mulig for ham å forstå at det var hedenskapet som ble «tatt bort», for at «syndens menneske», som sitter i Guds tempel, skulle bli åpenbart, er den primære sannheten som finnes i Andre Thessalonikerbrev, kapittel to.

«Jeg leste videre og kunne ikke finne noe annet tilfelle hvor det [det daglige] forekom, enn i Daniel. Deretter tok jeg [ved hjelp av en konkordans] de ordene som stod i forbindelse med det: «ta bort»; han skal ta bort det daglige; «fra den tid da det daglige blir tatt bort» osv. Jeg leste videre og tenkte at jeg ikke skulle finne noe lys over teksten; til slutt kom jeg til 2 Tessalonikerne 2:7, 8. «For lovløshetens hemmelighet er alt virksom allerede; bare han som nå holder igjen, vil gjøre det inntil han blir ryddet av veien, og da skal den lovløse bli åpenbart,» osv. Og da jeg var kommet til den teksten, å, hvor klar og herlig sannheten fremstod! Der er det! Det er det daglige! Vel, hva mener så Paulus med «han som nå holder igjen», eller hindrer? Med «syndens menneske» og «den lovløse» menes pavedømmet. Vel, hva er det da som hindrer pavedømmet fra å bli åpenbart? Jo, det er hedenskapet; vel, da må «det daglige» bety hedenskapet.»—William Miller, Second Advent Manual, side 66.» Advent Review and Sabbath Herald, 6. januar 1853.

Betydningen av «det daglige» i Tessalonikerbrevene, som Miller oppdaget, er avsnittets grunnleggende sannhet. Når Paulus identifiserer dem som ikke elsker sannheten, og som derfor skal bli rammet av en kraftig villfarelse, identifiserer han ganske visst hatet mot sannheten i generell forstand, men den sannheten som det direkte vises til i avsnittet, er sannheten om at «det daglige» representerer det hedenske Roma.

Legemets lys er øyet. Er derfor ditt øye enfoldig, skal hele ditt legeme være fullt av lys. Men er ditt øye ondt, skal hele ditt legeme være fullt av mørke. Er derfor lyset som er i deg, mørke, hvor stort er da ikke dette mørket! Ingen kan tjene to herrer; for enten vil han hate den ene og elske den andre, eller så vil han holde seg til den ene og forakte den andre. Dere kan ikke tjene Gud og mammon. Matteus 6:22–24.

Det finnes bare en kjærlighet til sannheten, eller et hat til sannheten. Det finnes ingen mellomgrunn. Den sterke villfarelsen som kommer over de dårlige jomfruene i Matteus tjuefem, er grunnlagt på deres forkastelse av lyset fra Millers juveler, som representerer den endelige prøven. Det gamle Israels endelige prøve var deres tiende prøve, og Millers juveler skinner ti ganger klarere i de siste dager. Symbolet på forkastelsen av Millers juveler er «det stadige», som Efraims drukkenbolter vendte opp ned i adventismens tredje generasjon. «Det stadige» er et satanisk symbol på hedenskap. Drukkenboltene innførte en forfalsket juvel, som de brakte med seg fra frafallen protestantisme, og som identifiserer «det stadige» som et symbol på Kristus.

Millers forståelse av sine juveler var begrenset av den historien han ble oppreist i. Overbevist om at det annet komme var den neste profetiske hendelsen, kunne pavemaktens dødelige sår i 1798 bare representere det fjerde og siste jordiske riket i Daniel to. Miller var også begrenset i sin forståelse av «det daglige», for hans vitnesbyrd er at han ved åpenbaring ble ledet til en bestemt

studiemetode, hvor han uttalte at han brukte sin Bibel, Crudens konkordans og leste noen aviser. Hans beslutning om å studere på den måten var ganske enkelt kommet inn i hans sinn.

«I de tolv årene da jeg var deist, leste jeg alle de historiebøker jeg kunne finne; men nå elsket jeg Bibelen. Den lærte om Jesus! Men fremdeles var det en god del av Bibelen som var mørkt for meg. I 1818 eller 1819, mens jeg samtalte med en venn som jeg besøkte, og som hadde kjent meg og hørt meg tale mens jeg var deist, spurte han, på en temmelig betydningsfull måte: «Hva mener du om dette skriftstedet, og om hint?» med henvisning til de gamle tekstene jeg hadde innvendt mot mens jeg var deist. Jeg forstod hva han siktet til, og svarte: Gi meg tid, så skal jeg fortelle deg hva de betyr. «Hvor lang tid trenger du?» Jeg vet ikke, svarte jeg, men jeg skal fortelle deg det; for jeg kunne ikke tro at Gud hadde gitt en åpenbaring som ikke kunne forstås. Da besluttet jeg å studere min Bibel, i den tro at jeg kunne finne ut hva Den Hellige Ånd mente. Men så snart jeg hadde fattet denne beslutningen, kom tanken til meg: «Sett at du finner et avsnitt som du ikke kan forstå, hva vil du da gjøre?» Denne måten å studere Bibelen på kom da i mitt sinn: Jeg vil ta ordene i slike avsnitt og følge dem gjennom Bibelen, og på den måten finne ut deres betydning. Jeg hadde Crudens konkordans, som jeg mener er den beste i verden; så jeg tok den og min Bibel, satte meg ved skrivebordet mitt og leste ikke noe annet, bortsett fra litt av avisene, for jeg var fast bestemt på å få vite hva min Bibel betydde. Apollos Hale, *The Second Advent Manual*, 65.»

Millers juveler ble ikke bare erkjent gjennom hans studiemetode, men også ved direkte åpenbaring fra Gud.

«Gud sendte sin engel for å virke på hjertet til en bonde som ikke hadde trodd Bibelen, for å lede ham til å granske profetiene. Guds engler besøkte gjentatte ganger denne utvalgte, for å lede hans sinn og åpne for hans forståelse profetier som alltid hadde vært dunkle for Guds folk. Begynnelsen på sannhetens kjede ble gitt ham, og han ble ledet videre til å granske lenke etter lenke, inntil han med undring og beundring skuet Guds Ord. Der så han en fullkommen sannhetskjede. Det Ordet som han hadde betraktet som uinspirert, åpnet seg nå for hans blikk i sin skjønnhet og herlighet. Han så at én del av Skriften forklarer en annen, og når ett skriftsted var lukket for hans forståelse, fant han i en annen del av Ordet det som forklarte det. Han betraktet Guds hellige Ord med glede og med den dypeste respekt og ærefrykt.» *Early Writings*, 230.

Når søster White sier at «Gud sendte sin engel» til Miller, identifiserer dette at Gabriel var engelen som ble sendt til Miller, for «sin engel» er en betegnelse som tilskrives Gabriel.

Engelens ord: «Jeg er Gabriel, som står for Guds åsyn», viser at han innehar en stilling av høy ære i de himmelske saler. Da han kom med et budskap til Daniel, sa han: «Det er ingen som står meg bi i dette, uten Mikael [Kristus], eders fyrste.» Daniel 10:21. Om Gabriel taler Frelseren i Åpenbaringen og sier at «Han sendte bud ved sin engel og kunngjorde det for sin tjener Johannes.» Åpenbaringen 1:1.» Messias, 99.

Gabriel og de andre englene ble sendt for å lede Millers sinn og «åpne for hans forståelse profetier som alltid hadde vært mørke for Guds folk». Hans budskap ble ikke ganske enkelt utviklet gjennom hans studiemetode, men også ved guddommelig åpenbaring. Selve metoden han benyttet

for å studere Bibelen, var blitt lagt i hans sinn. Når Gud bringer sannhet inn i vårt sinn, er det guddommelig åpenbaring, i motsetning til å komme frem til sannhet gjennom prosessen med rett å dele Bibelen. Miller gjorde begge deler, men guddommelig åpenbaring måtte være en del av hvordan Miller kom til å forstå emnet «det daglige».

Miller ville ikke ha erkjent kjønnskiftningen i Daniel kapittel åtte, vers ni til tolv, for alt han hadde, var Bibelen og en konkordans som er blottet for enhver opplysning om de bibelske språkene. Han ville ikke ha sett forskjellen mellom «sur» og «rum», som begge er oversatt med «ta bort». Han ville ikke ha sett forskjellen mellom «miqdash» og «qodesh», som begge er oversatt med «helligdom».

Han ville ikke ha sett sannheten om ordet «tamid», som finnes hundre og fire ganger i Bibelen. Den sannheten han ikke kunne ha sett (som også er den sannheten han faktisk så), var at av de hundre og fire gangene det hebraiske ordet «tamid» brukes i Bibelen, er det bare i Daniels bok at det hebraiske ordet «tamid» brukes som et substantiv. «Tamid» er det hebraiske ordet som betyr «stadig», og oversettes med «det daglige» i Daniels bok.

Bare i Daniels bok brukes ordet som et substantiv, og de øvrige nittini gangene brukes det som et adverb. Av denne grunn, da oversetterne av King James-bibelen ble stilt overfor at Daniel brukte ordet fem ganger som et substantiv, mens alle de andre bibelskribentene brukte ordet nittini ganger som et adverb, ble de av bevisenes tyngde tvunget til å korrigere Daniels bruk av ordet som et substantiv. For å korrigere Daniel tilføyde de ordet «offer» til Ordet, og gjorde således et substantiv om til et adverb. Og deretter, for å korrigere oversetterne, ble Ellen White inspirert til å nedtegne at hun «så i forbindelse med ‘det daglige’ at ordet ‘offer’ var tilføyd ved menneskelig visdom, og ikke hører til i teksten; og at Herren ga den rette forståelsen av det til dem som forkynnte domstimens rop.»

Miller søkte, etter sitt eget vitnesbyrd, å forstå «det stadige», noe han til slutt gjorde i 2 Tessalonikerbrev. Men også, etter sitt eget vitnesbyrd, når han søkte å forstå et ord, ville han undersøke hvert sted ordet ble brukt, og ordet brukes nittini andre ganger i Bibelen. Likevel er hans vitnesbyrd om «det stadige» at han ikke fant det noe annet sted enn i Daniels bok, da han sa: «Jeg leste videre, og kunne ikke finne noe annet tilfelle hvor det [det stadige] fantes, enn i Daniel.» Miller ble ledet til juvelene ikke bare ved sin studiemetode, men også ved guddommelig åpenbaring som ble gitt ham gjennom englers tjeneste.

Dette er grunnen til at hans forståelse av «det daglige» var korrekt, men begrenset. Han kunne ikke erkjenne at av de fem gangene «det daglige» omtales i Daniels bok, representerte én av de tre gangene da «det daglige» blir «tatt bort», en annen betydning enn de to andre gangene. Én gang brukes «det daglige» sammen med det hebraiske ordet «rum», og de to andre gangene brukes det sammen med det hebraiske ordet «sur». Begge ordene oversettes med ta bort, men «rum» i Daniel kapittel åtte, vers elleve, betyr «å løfte opp og opphøye», og i kapittel elleve, vers trettien, og kapittel tolv, vers elleve, betyr ordet «sur» «å fjerne».

Teologene som eter og drikker den babylonske diett, hevder at enten man fjerner en ting eller når man løfter opp en ting, representerer begge en form for borttakelse, slik at begge ordene må forstås

som å ha samme betydning. De hevder at de tre gangene «det daglige» blir «tatt bort», alltid betyr å fjerne, og ved å gjøre dette påviser de at Daniel var skjødesløs i sitt ordvalg. Dette sier de ikke åpent, men ved slutning lærer de at Daniel burde ha brukt ordet «sur» i alle tre forekomster, for ifølge teologene mente han angivelig det samme hver gang «det daglige» ble «tatt bort».

De gjør det samme med ordene «miqdash» og «qodesh», som begge er oversatt med «helligdom», i vers elleve til fjorten i kapittel åtte. I hver forekomst av «helligdom» i disse fire versene insisterer de på at de alle representerer Guds helligdom. Ved samme slutning burde Daniel ganske enkelt ha brukt «qodesh» i alle tre henvisningene, og ikke ha brukt «miqdash» i vers elleve. Miller ville ikke ha erkjent forskjellen mellom disse ordene, men det gjør de moderne teologene, og når de gjør det, insisterer de på at ingen forskjell bør anerkjennes. Likevel kom Miller, som ikke erkjente forskjellene mellom ordene, til den motsatte forståelsen av de moderne teologene.

Virkeligheten er at Daniel var en ytterst omhyggelig forfatter, som kjente det hebraiske språket og ble vurdert som ti ganger klokere enn alle de andre vismennene i Babylon, som i seg selv var meget kloke menn i sitt samfunn. Dersom noen kjente den rette bruken av det hebraiske språket, og hvordan det korrekt skulle gjengis i den aktuelle historien, så var det Daniel. Hvis Daniel benyttet forskjellige ord, var det fordi de var ment å formidle forskjellige betydninger, som han med hensikt søkte å fremstille. Når Daniels særegne bruk av de ordene som oversettes med «helligdom» eller med «ta bort» blir erkjent, stadfester de Millers forståelse av «det stadige», slik Miller erkjente den i selve det avsnittet hvor Paulus identifiserer at de som hater sannheten, er bestemt til å motta en kraftig villfarelse.

De som hater sannheten og tror løgnen, som frembringer sterk villfarelse, blir også fremstilt som Efraims drankere, som igjen fremstilles i to klasser. Den ene klassen er det lærde lederskapet, og den andre klassen er den ulærde lekstanden, som bare vil høre det de lærde lærer dem. De er dem som skjuler seg under løgner, og som gjør en pakt med døden. De er dem hvis sjel opphøyer seg i Habakkuk to, og de er de dårlige jomfruene i Matteus tjuefem. De er dem som forkaster de grunnleggende sannheter i Millers drøm, som skinner ti ganger klarere ved enden (som representerer den tiende og siste prøven for det moderne Israel), slik dette er forbildet ved den tiende og siste prøven for det gamle Israel.

Vi vil fortsette denne studien i den neste artikkelen.

Og Herren sa til Moses: Hvor lenge skal dette folket forakte meg? Og hvor lenge skal det vare før de tror på meg, til tross for alle de tegn som jeg har gjort iblant dem? Jeg vil slå dem med pest og gjøre dem arveløse, og av deg vil jeg gjøre et folk større og mektigere enn de. Men Moses sa til Herren: Da vil egypterne få høre det; for du førte dette folket opp fra dem ved din makt. Og de vil fortelle det til innbyggerne i dette landet; for de har hørt at du, Herre, er midt iblant dette folket, at du, Herre, lar deg se ansikt til ansikt, at din sky står over dem, og at du går foran dem, om dagen i en skystøtte og om natten i en ildstøtte. Dersom du nå slår hele dette folket i hjel som én mann, da vil de folkeslag som har hørt ryktet om deg, tale og si: Fordi Herren ikke var i stand til å føre dette folket inn i det landet som han med ed lovet dem, derfor slo han dem i hjel i ørkenen. Og nå ber jeg deg: La min Herres makt bli stor, slik som du har talt da du sa: Herren er langmodig og rik på miskunn, han tilgir misgjerning og overtredelse,

men lar slett ikke den skyldige være ustraffet; han hjemsøker fedrenes misgjerning på barna inntil tredje og fjerde ledd. Tilgi, jeg ber deg, dette folkets misgjerning etter din store miskunn, slik som du har tilgitt dette folket fra Egypt og helt til nå. Og Herren sa: Jeg har tilgitt etter ditt ord. Men så sant jeg lever, skal hele jorden fylles med Herrens herlighet. Fordi alle de menn som har sett min herlighet og mine tegn, som jeg gjorde i Egypt og i ørkenen, og som nå har fristet meg disse ti ganger og ikke hørt på min røst, sannelig, de skal ikke få se det landet som jeg med ed lovet deres fedre; ingen av dem som foraktet meg, skal få se det. Men min tjener Kaleb, fordi det var en annen ånd i ham, og han fulgte meg fullt ut, ham vil jeg føre inn i det landet han kom til, og hans ætt skal ta det i eie. 4 Mosebok 14:11–24.